

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	COMUNITAT VALENCIANA
Municipi	BORRIOL
Edifici	Parròquia de Sant Bertomeu
Direcció	
Coordenades	40.0414979 -0.071173
Protecció	El temple té la condició de Bé de Rellevància Local segons la Disposició Addicional Quinta de la Llei 5/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià (DOCV Núm. 5.449 / 13.02.2007). En conseqüència les intervencions en les campanes han de ser comunicades a la Direcció General de Cultura adjuntant el projecte prèviament a l'inici dels treballs.
Descripció	<p>El temple parroquial compta amb una torre campanar, ubicada en un angle de la construcció, junt a la façana principal. Està construïda amb pedra i té dos cossos. El primer s'alça damunt d'un basament de sillars de pedra i compta amb dos trams d'identica factura: els angles de sillar, mentre que la resta del mur és de maçoneria i estan separats per una cornisa. Al segon tram trobem l'esfera del rellotge. Entre aquest cos i el de les campanes hi ha una cornisa de separació. El segon cos compta amb quatre finestres, sense decoració exterior, exceptuant unes motlures a la part alta i baix de la cornisa. El terrat està delimitat per una balustrada amb pinacles.</p> <p>L'accés a la torre s'efectua des de l'interior del temple. L'escala és de caragol i en primer lloc permet accedir a la Caseta del Rellotge, que guarda la maquinària. Seguint l'escala arribem a la Sala de les Campanes, que està coberta per una volta de canó. En un dels angles trobem una escala que permet accedir al terrat.</p>
Campanes	Compta amb un conjunt de quatre campanes. La menor està dedicada a la Mare de Déu, va ser fosa l'any 1997 i compta amb part de les inscripcions de l'anterior campana. La Tercera està dedicada a Sant Vicent, sant de gran devoció al poble. La Mitjana està dedicada a Santa Bàrbera. Aquestes dos campanes són de fabricació seriada, foses sense estar encarregades per al poble. Aquest procediment va ser habitual de la foneria Manclús. Quan encomanaren les campanes afegiren les inscripcions que tenen, incidint en la superfície del bronze. La gran, Bertomeu, es l'única campana que queda del conjunt anterior a la Guerra Civil. Va ser fosa l'any 1879.
Fotos	61
Tocs actuals de campanes	Les dos campanes grans continuen tocant les hores, la Mitjana els quarts i la Gran les hores amb repetició. Les quatre campanes voltegen automàticament i les dos grans es repiquen per mitjà dels electromalls.

Conservació, manteniment	<p>El campanar es troba en bon estat de conservació. A la Caseta del Rellotge es conserva la maquinària, que no està en funcionament. A més, en aquesta habitació trobem antics contrapesos, martells i demés elements que feien funcionar la maquinària i el toc de les hores.</p> <p>Les campanes estan instal·lades amb truja de ferro a les finestres del segon cos. Estan mecanitzades amb motor de vol continu i a més les dos grans amb electromall monofàsic. La campana menor té un batall amb sistema de fixació rígida, que resulta extremadament perillosa, ja que pot causar el trencament de la batallera i la caiguda al carrer del batall. La resta de les campanes tenen cable lligat i reforçat amb cable de seguretat. Al centre de la Sala de les Campanes, entre unes bigues de fusta, està la matraca. L'estat de conservació es regular, ja que li falta manteniment i ha perdut uns quants martells. També es conserven peces de la truja de fusta de la Campana Gran a la mateixa Sala de les Campanes.</p>
Propostes	<p>Vist l'estat en que es troba el conjunt, es deuria promoure la restauració i restitució de les truges de fusta. Els bronzes es deuen netejar per dins i fora, eliminant d'aquesta forma la brutícia acumulada al llarg dels anys. Com que de la truja de la campana gran es conserven alguns elements (menys el capçal), es deurien restaurar i reposar si fora possible. En cas contrari es deuria fer una nova truja de similar factura a aquesta. Les altres campanes deurien ser dotades de truges de fusta, seguint el model tradicional local. Els motors de vol continu es deurien renovar per altres d'impuls, que permeten el toc manual de la campana i imiten els tocs tradicionals. Finalment el batall de la campana menor des deu canviar per altre lligat.</p>
Autors de la documentació	ALEPUZ CHELET, Joan
Data	25-09-2015

Campanes desaparegudes

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Refosa	Santa Maria (refosa)	MANCLÚS, SALVADOR	1959	51	75
Refosa	Campana (refosa)		1866	82	319

Campanes actuals

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Sala de les Campanes	Santa Maria (1)	RIVERA, CAMPANAS	1997	50	72
Sala de les Campanes	Sant Vicent Ferrer (2)	MANCLÚS, SALVADOR	1959	62	138

Sala de les Campanes	Santa Bàrbera (3)	MANCLÚS, SALVADOR	1959	80	296
Sala de les Campanes	Sant Bertomeu (4)	PORTA Y ROSAS, RAMÓN (BENISSODA)	1879	94	481

Información completa: [Parròquia de Sant Bertomeu - BORRIOL \(COMUNITAT VALENCIANA\)](#)

PDF (19-06-2026)